

Nr 20.*Konstitutionsutskottets utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till ändrad lydelse av § 12 regeringsformen.*

Till konstitutionsutskottets handläggning ha båda kamrarna hänvisat en av Kungl. Maj:t till riksdagen avlåten proposition, nr 21, däri Kungl. Maj:t till riksdagens prövning i grundlagsenlig ordning framlagt nedan intagna förslag till ändrad lydelse av § 12 regeringsformen.

Angående motiveringen får utskottet i den mån den ej nedan återgives hänvisa till det vid propositionen fogade utdraget av statsrådsprotokollet över justitiedepartementsärenden för den 10 januari 1947.

Enligt § 53 RF skall lagtima riksdag för ärendenas beredning tillsätta åtta ständiga utskott, däribland ett utrikesutskott. Ledamöterna i utrikesutskottet skola enligt § 54 RF också vara ledamöter av en nämnd med uppgift att rådpläga med Konungen om ärenden, som angå rikets förhållande till främmande makter. Rådpläging med nämnden bör äga rum i alla utrikesärenden av större vikt före avgörandet. Enligt § 12 RF, första stycket, äger vidare Konungen ingå överenskommelse med främmande makt, sedan statsrådet hörts. Överenskommelse skall, där den angår fråga, som riksdagen äger allena eller med Konungen avgöra, eller, utan att angå sådan fråga, är av större vikt, framläggas för riksdagen till godkännande. Slutligen stadgas i samma paragrafs andra stycke att om i »något» fall rikets intresse skulle kräva, att överenskommelse, som är av större vikt men ej angår fråga, som riksdagen äger avgöra, avslutas utan riksdagens godkännande, må det ske under förutsättning av att utrikesnämnden erhåller tillfälle att yttra sig, innan överenskommelsen ingås.

Det i propositionen framlagda förslaget innebär, att § 12 andra stycket RF skall ändras på sådant sätt, att utrikesutskottet i det hänseende, som där avses, jämställs med utrikesnämnden. Som stöd härför anför föredragande departementschefen, att sedan utrikesnämnden 1921 inrättades ytterligare ett av riksdagen tillsatt organ, som tager befattning med utrikesfrågor, tillkommit genom det år 1937 inrättade utrikesutskottet. Särskilt efter den år 1941 vidtagna ändringen i § 37 RO, varigenom även annan ledamot av statsrådet än utrikesministern erhållit möjlighet att lämna utrikesutskottet upplysningar, syntes en sådan ändring vara motiverad. I praxis hade alltsedan utskottets inrättande informationer, utan samband med visst riksdagsärende, som utskottet haft att handlägga i egenskap av beredningsorgan, lämnats utskottet såväl rörande aktuella spörsmål, som, mera allmänt, angående det utrikespolitiska läget. Det torde även ha förekommit att exempelvis en han-

delspolitisk överenskommelse föredragits i utrikesutskottet i stället för i utrikesnämnden, utan att erinran däremot gjorts.

Utskottet, som ej funnit skäl till erinran mot den i propositionen föreslagna ändringen, hemställer,

att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande proposition, såsom vilande för vidare grundlagsenlig behandling måtte antaga följande

F ö r s l a g

till

ändrad lydelse av § 12 regeringsformen.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

Konungen äger — — — — — riksdagens bifall.

<p>Skulle i något fall rikets intresse kräva, att överenskommelse, som är av större vikt men ej angår fråga, som riksdagen äger avgöra, varder avslutad utan riksdagens godkännande, må det ske, dock att i sådant fall den i 54 § omförmälda utrikesnämnd på sätt där stadgas erhåller tillfälle att yttra sig, innan överenskommelsen ingås.</p>	<p>Skulle i något fall rikets intresse kräva, att överenskommelse, som är av större vikt men ej angår fråga, som riksdagen äger avgöra, varder avslutad utan riksdagens godkännande, må det ske; dock skall i sådant fall utrikesnämnden eller utrikesutskottet erhålla tillfälle yttra sig, innan överenskommelsen ingås.</p>
--	--

Stockholm den 10 juni 1947.

På konstitutionsutskottets vägnar:

HARALD HALLÉN.

Närvarande:

från första kammaren: herrar Jones Erik Andersson, Herlitz, Elmgren, Björck, John Gustavson, Sandberg, Söderdahl, Hjalmar Nilsson och Thun; samt

från andra kammaren: herrar Hallén, Fast*, Nordström i Torsby*, Nolin*, Lindmark*, Edberg, Dickson, fru Björck, herrar Gustafsson i Bogla* och Larsson i Stockholm*.

* Ej närvarande vid justeringen.